

G L O B A L N A H R V A T S K A

INOVACIJE KOJE ZADIVLJUJU SVIJET

Piše: Vesna Kukavica

Na internetu je dostupna tražilica CADIAL koja pretražuje zbirku elektroničkih pravnih propisa RH, međusobno povezanih i sadržajno označenih deskriptorima Eurovoca, pojmovnika EU za pretraživanje dokumenata – koja je kreirana na zagrebačkome Fakultetu elektrotehnike i računarstva

Inovacije stručnjaka iz Hrvatske redovito su se više cijenile u inozemstvu, a manje u domovini od vremena slavnoga izumitelja Tesle do Soljačića, našega suvremenika. Hoće li informacijsko doba promijeniti i tu paradigmu karakterističnu za tranzicijske zemlje u odnosu na tehnološki razvijenije dijelove svijeta!? Željela bih vjerovati kako će domaći centri izvrsnosti, unatoč činjenici da ni nakon dva desetljeća od osamostaljenja RH nema službene statistike onih koji s diplomom odlaze na strano tržište rada - stvoriti uvjete za prihvat vlastite intelektualne elite, koja je najpozvanija izvući zemlju iz krize i uvesti je u krug razvijenih država. Teslin zemljak Marin Soljačić (36), s obrazovanjem stečenim u Zagrebu, mladi je hrvatski stručnjak za elektromagnetske fenomene iz prestižnog *Massachusetts Institute of Technology* (MIT) zaslužan za otkriće koje unosi revoluciju u našu svakodnevnicu kad su u pitanju uređaji poput mobitela ili prijenosnih računala. Na ideju bežičnog prijenosa energije prvi je došao Nikola Tesla. Soljačićev tim u 21. stoljeću razvio je ideju, ostvarivši prijenos energije putem rezonancije, fizikalnog fenomena zbog kojega neki predmet počinje titrati kada se pobudi frekvencija njegova vlastitog titraja. Izum *Bežičnog nezraččeg prijenosa energije* iz laboratorija MIT-a svoju primjenu naći će najdulje za pet godina.

Aktualna studija bečkog Instituta za europske migracije pokazuje da je od 2000. do 2007. Hrvatsku napustilo 67.473 ljudi, što znači da godišnje bolji život potraži u zemljama EU-a oko 8.500 Hrvata. Među tom migrantskom populacijom je 12 posto akademskih građana, odnosno oko tisuću visokoobrazovanih stručnjaka.

Prema procjeni Silve Mežnarić, znanstvene savjetnice u zagrebačkome Institutu za migracije i narodnosti, četvrtina studenata želi nastaviti karijeru u inozemstvu, a polovica njih to i realizira. Međutim, od odlaska za naše društvo veći je problem - sam razlog! Ispitanici ističu da u RH ne mogu izgraditi karijeru, jer se u domovini nedovoljno cijene obrazovanje i stručnost, kaže dr. sc. S. Mežnarić.

Domovinsko stvaralačko ozračje u tom smislu nužno je mijenjati i različitim poticajima otvarati prostor za afirmaciju stručnjaka poput nacionalne nagrade nakladničke kuće

Vidi *e-novation* za inovacije proizvoda, te za ICT implementaciju u neinformatičkim tvrtkama. Najviše hrvatsko priznanje, premijerkinu web nagradu, za proteklu godinu osvojili su stručnjaci Fakulteta elektrotehnike i računarstva za rješenje *Sustava za inteligentno pretraživanje dokumenata* (CADIAL). Predsjednica Vlade RH gospođa Jadranka Kosor nagradu je uručila dekanu Fakulteta Vedranu Mornaru i voditeljici inovacijskog tima, Bojani D. Bašić. Tražilica CADIAL dobila je to najviše nacionalno priznanje zbog doprinosa koji spomenuto rješenje ostvaruje na području informatizacije državne uprave. Na internetu je sada dostupna tražilica CADIAL koja pretražuje cjelovitu zbirku elektroničkih pravnih propisa RH, međusobno povezanih i označenih deskriptorima Eurovoca, pojmovnika Europske unije za sadržajno označavanje i pretraživanje dokumenata. S druge strane, ICT nagrada za neinformatičke tvrtke dodijeljena je *Divu* iz Samobora. Riječ je o jednoj od najvećih tvornica vijaka u Europi, koja zapošljava 750 ljudi i ostvaruje godišnji rast od 30 posto u uvjetima gospodarske krize, a u zadnje tri godine u ICT tehnologije uložila je 700.000 kuna. Ova dva primjera pokazuju kako naši inženjeri i kod kuće u informacijsko doba mogu razvijati inovacijski stup društva znanja putem mreža istraživačkih centara, domaćih sveučilišta te privatnih poduzeća - kako bi se prihvatila globalna znanja i prilagodila se lokalnim potrebama, stvarajući nova rješenja za razvitak domovine.

Uz to, Akademija tehničkih znanosti Hrvatske koja je utemeljena prije 17 godina kao neovisna i neprofitna udruga stručnjaka tehničkih i biotehničkih struka pridonosi afirmaciji inovacija naših izumitelja. Od sredine 2000. godine Akademija je članica Međunarodnog vijeća akademija inženjerskih i tehnoloških znanosti sa sjedištem u Washingtonu, D.C. Za početak valjalo bi izgraditi pouzdaniju mrežu podataka stručnjaka svih naraštaja koji su obrazovani u domovini od Tesle do Soljačića i onih koji spadaju u obostrano korisnu kvotu tzv. *circulacije kadrova*. Još uvijek možete zaviriti u hrvatske leksikone i slične baze podataka u kojima nema informacija, primjerice, o iseljeniku dr. Davorinu Hrovatu, jednom od vodećih inženjera *Fordovog* Istraživačkog laboratorija iz Detroita, stručnjaku za sustave automatske kontrole u vozilima, koji je dobio i najviše svjetsko profesionalno priznanje u struči izborom za člana američke Nacionalne akademije inženjera. Dr. Hrovat, koji je 1972. diplomirao strojarstvo na Zagrebačkom sveučilištu, a doktorirao na Sveučilištu Kalifornija, u *Fordu* radi već 30 godina i autor je više od 50 izuma i gotovo 100 tehničkih publikacija. Pridonio je razvoju naprednih sustava dinamike i kontrole vozila i komponenti *Fordovog* sustava kontrole vuče. ■

ENG Croatian innovators are habitually valued more abroad than in their homeland, from the time of renowned inventor N. Tesla to that of M. Soljačić, our contemporary (MIT, USA). Statistics say that 8,500 Croatians leave the country every year in search of a better life, including some 1,000 highly educated professionals, which is a massive loss for Croatia.